

ECONOMISCHE IMPACT CORONA RIJNMOND-ROTTERDAM

MAART 2020
STRATEGISCH ARBEIDSMARKT ADVISEURS
VERSIE 2.0

■ Lees meer

INHOUDSOPGAVE

- Achtergrond en kabinetsbesluiten
- Economische ontwikkelingen
- Conclusies voor sectoren
- Inzichten in Zelfstandigen (ZZP)
- Samenvatting
- Maatregelen voor banen en economie

ACHTERGROND EN KABINETSBESLUITEN

KABINETSBESLUIT 12 MAART 2020

Op 12 maart heeft het kabinet nieuwe ingrijpende maatregelen genomen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen.

- Iedereen in Nederland: blijf thuis bij klachten neusverkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts. Mijd sociaal contact. Bel pas met huisarts als klachten verergeren.
- Bijeenkomsten met meer dan 100 personen worden in heel Nederland afgelast. Dat geldt ook voor publieke locaties zoals musea, concertzalen, theaters, sportclubs en sportwedstrijden.
- Mensen in heel Nederland wordt opgeroepen zoveel mogelijk thuis te werken of de werktijden te spreiden.
- Voor kwetsbare personen geldt: (ouderen en personen met verminderde weerstand) vermijd grote gezelschappen en openbaar vervoer. In het algemeen wordt mensen dringend verzocht om bezoek aan kwetsbare personen te beperken.
- Voor zorgpersoneel en personeel in vitale processen: er wordt veel van u gevraagd. Blijf pas thuis als u klachten hebt en koorts. Overleg zo nodig met uw werkgever. En ook: reis niet naar het buitenland.
- Hogescholen en universiteiten wordt verzocht onderwijs online aan te bieden in plaats van grootschalige colleges.

KABINETSBESLUIT 15 MAART 2020

Op 15 maart heeft het kabinet nieuwe maatregelen genomen in de aanpak van het coronavirus.

- Scholen en kinderdagverblijven gaan dicht vanaf maandag 16 maart tot en met maandag 6 april. Het gaat hierbij om scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo.
- Voor kinderen van ouders in bijvoorbeeld de zorg, politie, openbaar vervoer en brandweer is er wel opvang in de school en het kinderdagverblijf, zodat hun ouders kunnen blijven werken. Deze opvang is zonder extra kosten.
- Docenten gaan onderwijs op afstand organiseren voor kinderen die thuis zitten, met prioriteit voor eindexamenleerlingen in het voortgezet onderwijs en het mbo.
- Alle eet- en drinkgelegenheden gaan dicht vanaf zondag 15 maart 18.00 uur tot en met maandag 6 april. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk. Maar vermijd drukte, zorg dat mensen niet dicht op staan. Consumpties moeten mee naar huis worden genomen (niet ter plaatse opeten).
- Hotels blijven geopend maar de eet-en drinkfaciliteiten worden gesloten, roomservice is mogelijk.
- Sport- en fitnessclubs, sauna's, sexclubs en coffeeshops sluiten vanaf zondag 15 maart 18.00 uur tot en met maandag 6 april. (Coffeeshops kunnen open blijven voor het afhalen van bestellingen)
- Iedereen in Nederland wordt gevraagd om waar mogelijk 1,5 meter afstand van elkaar te bewaren. Ook bijvoorbeeld bij het boodschappen doen.

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Het coronavirus manifesteert zich steeds meer. De richtlijnen vanuit de Nederlandse overheid worden steeds strenger en de effecten steeds meer zichtbaar. Het aantal bedrijven wat gevolgen hiervan ondervindt neemt toe.

Kabinet zwicht: alle kinderen thuis, sportclubs en horeca dicht

Sinds enige weken staat de reissector enorm onderdruk, grenzen zijn gesloten en mensen kunnen niet meer vrij reizen. Het aantal landen dat het luchtruim sluit of heeft gesloten neemt toe. Het vertrouwen van consumenten loopt een fikse deuk op door gezondheidsrisico's en onzekerheid over werk neemt toe en vooral bij flexkrachten en ZZP'ers

Sinds 15 maart zijn vele bedrijven in de volgende sectoren gesloten: Horeca, toerisme, cultuur, persoonlijke dienstverlening, catering, sport, onderwijs, coffeeshops, fitnessclubs et cetera. Daarbij vertonen sectoren zoals de transport, industrie, opslag en groothandel en de uitzendsector kenmerken van economische terugval.

Er zijn ook sectoren waar weinig directe effecten merkbaar zijn zoals in de zakelijke dienstverlening, omdat medewerkers ook vaak de mogelijkheid hebben om thuis te werken. Door de beperkte in- en uitvoer van de bouwsector merkt ook deze sector nog nauwelijks effecten van de virusuitbraak. In de zorg neemt de drukte juist toe.

De Haven van Rotterdam merkt steeds meer de effecten van de corona-uitbraak in China. De productiebeperkingen hebben effect op de overslag in Rotterdam. De productie uitval in China biedt weer kansen voor de productie in Europa.

IMPACT OP ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Inmiddels zijn de economische gevolgen van het corona-virus steeds duidelijker aan het worden. In het rapport “coronavirus en de effecten op sectoren (bron: ING, maart 2020) beschrijft ING de mogelijke gevolgen voor sectoren.

Overheden en ondernemers nemen steeds meer voorzorgsmaatregelen. Bedrijven in het personenvervoer, het toerisme, horeca, evenementenbranche, reissector, sport en cultuur en persoonlijke dienstverlening zijn hiervoor het meest gevoelig.

Door de sluiting van de horeca, cultuur, persoonlijke dienstverlening et cetera worden werkgevers en werknemers hard getroffen. Hiernaast is de impact op de vraag, inkoopkosten en productie weergegeven.

	Impact op de vraag		Impact op inkoopkosten*		Impact op productie**	
	Nu	Komende maanden	Nu	Komende maanden	Nu	Komende maanden
Agrarische sector						
Bouw						
Detailhandel		-	-	-		-
Groothandel	-	-	+/-	+/-	-	-
Horeca & toerisme	-	-				-
Industrie	-	-	+/-	+/-	-	-
Transport & opslag	-	-	+	+	-	-
Zakelijke diensten						
Onderwijs						-
Overheid						
Zorg en Welzijn	+	+		-		-

- = Negatief effect
- + = “Positief” effect
- +/- = Zowel “positieve” als negatieve effecten

AANTAL VESTIGINGEN EN WERKGELEGENHEID RIJNMOND

Rijnmond, exclusief Rotterdam	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	7.635	21.552	745
Bouwnijverheid	5.550	14.095	424
Cultuur, sport en recreatie	1.612	3.872	66
Financiële instellingen	601	5.229	52
Gezondheids- en welzijnszorg	4.315	35.285	213
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	7.991	51.260	905
Industrie	1.886	17.855	1.534
Informatie en communicatie	2.055	6.913	75
Landbouw, bosbouw en visserij	997	4.067	1.268
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	1.298	8.706	60
Onderwijs	2.299	13.770	27
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	74	7.311	149
Overige dienstverlening	2.778	5.269	31
Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	21	213	1
Verhuur van en handel in onroerend goed	584	2.107	33
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	2.396	17.701	280
Vervoer en opslag	1.919	17.301	400
Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	68	1.287	84
Winning van delfstoffen	13	64	-

Negatieve impact door coronavirus

Positieve impact door coronavirus

AANTAL VESTIGINGEN EN WERKGELEGENHEID ROTTERDAM

Rotterdam	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	12.239	39.846	555
Bouwnijverheid	5.522	17.758	737
Cultuur, sport en recreatie	4.658	10.216	101
Financiële instellingen	621	13.732	78
Gezondheids- en welzijnszorg	6.091	62.622	985
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	8.940	52.661	1.573
Industrie	2.004	23.642	1.145
Informatie en communicatie	3.431	14.647	367
Landbouw, bosbouw en visserij	325	487	50
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	2.626	16.267	292
Onderwijs	3.111	29.460	83
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	145	20.844	2.576
Overige dienstverlening	2.658	5.667	63
Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	29	4.820	177
Verhuur van en handel in onroerend goed	697	4.132	48
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	3.071	20.272	487
Vervoer en opslag	2.617	36.011	825
Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	137	3.404	70
Winning van delfstoffen	30	338	209

Negatieve impact door coronavirus

Positieve impact door coronavirus

SECTOREN MET HOGE MATE VAN IMPACT

Rijnmond, exclusief Rotterdam (hoge mate van impact)	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Cultuur, sport en recreatie	1.612	3.872	66
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	1.298	8.706	60
Totaal	2.910	12.578	126

De horeca, cultuur, sport en recreatie zijn per direct gesloten. In Rijnmond is het mogelijk dat er meer 2.900 bedrijven te maken kunnen krijgen met sluiting. Hier werken meer dan 12.500 werknemers en bijna 126 uitzendkrachten*. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk.

Rotterdam (hoge mate van impact)	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Cultuur, sport en recreatie	4.658	10.216	101
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	2.626	16.267	292
Totaal	7.284	26.483	393

In Rotterdam is het mogelijk dat er meer dan 7.200 bedrijven worden geraakt door dit besluit. Hier werken meer dan 26.400 werknemers en bijna 400 uitzendkrachten*. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk.

SECTOREN MET INDIRECTE IMPACT

Door het kabinet besluit zijn er ook sub-sectoren die indirect impact van de sluiting. Sectoren zoals persoonlijke dienstverlening, sauna's, seksclubs en coffeeshops. Deze sub-sectoren zijn niet direct te identificeren. Daarnaast is er mogelijk sprake van het sluiten van de winkels.

Rijnmond (indirecte impact)	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	7.991	51.260	905

Indien er wordt besloten tot verder sluiting van de winkels kan dit gevolgen hebben voor bijna 8.000 bedrijven in Rijnmond en 51.260 werknemers.

Rotterdam (indirecte impact)	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	8.940	52.661	1.573

Voor bijna 9.000 bedrijven in de gemeente Rotterdam kan dit gevolgen hebben. Er werken meer dan 52.500 mensen bij deze bedrijven en meer dan 1.500 uitzendkrachten.

VERMOGEN TOT AANPASSEN

Het huidige kabinet besluit om bedrijven te sluiten heeft veel impact. De impact is niet in voor alle sectoren even groot. Dit heeft te maken met de mate van aanpassingsvermogen. In de horeca werken veel flexkrachten waardoor personeelsbezetting en de loonkosten snel kunnen worden afgeschaald. De effecten zijn dan wel weer snel zichtbaar in het aantal WW- en bijstand aanvragen.

Aanpassingsvermogen per sector	Thuiswerken	Inhaal mogelijkheden	Aandeel flexibel personeel
Cultuur, sport en recreatie	---	---	---
Logies-, maaltijd- en drankverstreking	---	---	+++
Financiële instellingen	+++	+	---
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	--	++	++
Onderwijs		--	--
Overige dienstverlening	--	--	++
Vervoer en opslag	--(online en bezorging)	---	++
Gezondheids- en welzijnszorg	---	---	+++
Informatie en communicatie	+++	++	"+(ZZP)
Landbouw, bosbouw en visserij		--	
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	+++	+++	+(ZZP)
Bouwnijverheid	--	'--	+(ZZP)
Industrie	--	+	+

Weinig/geen mogelijkheid tot aanpassing

Wel mogelijkheid tot aanpassing

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Horeca, cultuur & Toerisme

- De horeca-, cultuur-, sport- en recreatiegelegenheden (eet-en drinkgelegenheden) zijn per direct gesloten. Hotels zijn open maar eet-en drinkgelegenheden gesloten. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk.
- De toerismesector is volledig ingestort en zal langdurig achterblijven.
- Het vliegverkeer van- en naar Nederland wordt tot een minimum beperkt om besmetting te voorkomen.
- Evenementen, congressen en grote bijeenkomsten worden geannuleerd.
- Reisbureaus en organisatoren van reizen zien aantal boekingen nagenoeg stilvallen.
- De cultuursector, theaters en bioscopen zijn gesloten. Veel artiesten en theaterproducenten werken met ZZP'ers. Deze doelgroep wordt hard geraakt.
- Bedrijfsrestaurants worden gesloten en de cateringvoorzieningen worden sterk gereduceerd. Catering medewerkers worden tot een minimum ingezet.
- De sectoren kenmerken zich door inzet van 0-uren en oproepcontracten, uitzendkrachten, ZZP'ers en platforms. Hierdoor kunnen ze snel afschalen maar worden deze doelgroepen hard geraakt.
- Bedrijven die niet snel kunnen afschalen komen snel in financiële problemen.

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Detailhandel (retail)

- Het consumentenvertrouwen heeft een flinke deuk opgelopen.
- De supermarkten hebben te maken met hamsteren waardoor een tijdelijke piek is ontstaan.
- Distributiecentra draaien op volle sterkte (tijdelijke behoefte aan extra personeel).
- Groothandel Horeca (en gerelateerd) zien sterke terugval.
- Traditionele Retail ziet de omzet afnemen en verschuiven naar online.
- Door het “verplicht” thuiswerken investeren mensen in hun huis en tuin. Omzetstijging bij tuincentra en doe het zelf bedrijven.
- De verkoop wordt geremd door capaciteitsbeperkingen in China en Europa.
- Online bestellingen nemen sterk toe (Amazon zoekt wereldwijd 100.000 extra mensen).
- Inzet van (inclusieve) dienstverlening door SW-bedrijven komt stil te liggen, andere inzet gewenst.
- Diverse winkelbedrijven sluiten hun vestigingen of zijn beperkt geopend: KPN, T-Mobile, Ikea, Bijenkorf, Costes/Sting, WE Fashion, ZARA, C&A, Nespresso, Gamemania, Footlocker en kringloopwinkels.
- Bezetting issues door stijging ziekmeldingen.

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Transport & Logistiek en Groothandel

- Luchtvaart en zeevaart stagneren.
- KLM-AirFrance vragen werktijdverkorting aan, 90% vluchten geschrapt. Nederlandse luchtvaartbehandelaars zien volumes sterk dalen.
- Haven van Rotterdam is sterk verbonden met China.
- Diverse bedrijven in de haven vragen werktijdverkorting aan. Onduidelijk is wanneer het containertransport zal herstellen.
- De coronacrisis zal blijvende gevolgen hebben voor de wereldhandel
- Automobielproducenten bouwen productie af door gebrek aan producten (haven van Rotterdam is belangrijke schakel in logistiek).
- Daling van overslag.
- Groothandel voelt effect van dalende (wereld)handel.
- Online (groothandel) krijgt impuls door mogelijke sluiting winkels. Sterke stijging vraag naar mensen door stijging online-verkoop.
- Binnenlandsvervoer (door onlinebestedingen) zal stijgen. Buitenlandvervoer stagneert.
- Geen personenvervoer (Bus, Taxi, OV).

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Zakelijke Dienstverlening

- De impact van het coronavirus is indirect.
- Kantoren sluiten en dwingen hun medewerkers thuis te werken (minder inzet van facilitair diensten zoals schoonmaak, catering en beveiliging).
- De investering van webapplicaties en IT dienstverlening neem toe.
- De uitzendsector wordt hard geraakt en ziet het aantal uren- en omzet sterk dalen.
- De specialistische zakelijke dienstverlening wordt beperkt geraakt.

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Bouw en Infra, Industrie, Energie en Milieu

- De bouw wordt het minste geraakt.
- Toelevering van producten kan een tijdelijke beperking opleveren. De installatie- en elektronicasector zal hierdoor worden geraakt.
- Op de langere duur kan de bouw negatieve effecten verwachten door een rem op bedrijfsinvesteringen en nieuwe bedrijfspanden.
- Indien het virus een groot gedeelte van de werknemers raakt kan de bouw op korte termijn stagneren.
- Veel werkzaamheden zijn locatie gebonden.
- BBL-leerlingen worden naar huis gestuurd. (diploma rendement)
- Instroom van WW, Bijstand en opleidingsprogramma's vallen stil.
- Betalingen aan ZZP, uitzendsector en onderaannemers worden uitgesteld.
- Arbeidsmigranten keren terug naar eigenland.

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Industrie

- De industrie heeft vooral last van gevolgschade door vertraging van toelevering grondstoffen en producten.
- Just-in-time specialisten hebben tekort voorraad.
- De productie en leveranties van halffabricaten, halfgeleiders, chips stagneren voor de automotive sector. Nederland is een belangrijke toeleverancier en transporteur voor de automotive sector. Deze sector kan over het algemeen snel kosten reduceren door hun flexibele schil.
- Thuiswerken is beperkt mogelijk.
- Bezuinigingen zullen leiden tot minder focus op de energietransitie.
- Industrie werkt met veel onderaannemers. Dit zijn veelal MKB'ers en ZZP'ers.
- Waken voor een domino-effect (werving - opleiding – instroom). Omscholing en zij-instroom komt stil te liggen.

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Greenport (Agrarisch, tuinbouw en food)

- De schade in de tuinbouw loopt op tot 5 miljard.
- Export (belangrijkste afzetmarkt) komt grotendeels stil te liggen.
- Arbeidsmigranten keren terug naar land van herkomst. Beperking productie en oogst.
- Sluiten van grenzen beperkt export en import van producten.
- Vraag naar food neemt toe vanwege onrust en daling consumentenvertrouwen (angst en hamsteren).
- Gebrek aan grondstoffen en voeding kan op langere duur beperking van de voedselvoorziening betekenen.
- Het sierteeltcluster (Lansingerland, Groene Hart en Westland) ziet afzet stilvallen (6,2 miljard in 2019).

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Zorg & Welzijn

- De sector heeft te maken met een stijgende zorgvraag (piek).
- De complete zorgketen krijgt te maken capaciteitsproblemen. Meer coördinatie gevraagd.
- Voorlichting, planning en informeren van patiënten vraagt extra inspanningen.
- De sector heeft te maken met een sterk stijgende kostenstructuur vanwege de grote vraag naar (genees)middelen.
- Iedereen met een BIG-registratie is nodig, verkorte VOG procedure. Inzet van Hallo Werk?
- Beschermen van de huidige zorgmedewerkers en mantelzorgers.
- Aandacht voor kwetsbare door middel van burgers (initiatieven) en Prestatie010.
- De sub-sectoren: Fysiotherapie, tandarts, huisartsen en andere welzijnsorganisaties zijn veelal gesloten.
- Landelijke initiatieven zoals www.extrahandenvoordezorg.nl komen opzetten. Voor BIG-geregistreerd (met name behoefte aan Verpleegkundigen met diploma) als ondersteuners en vrijwilligers (ready2help).

CONCLUSIES VOOR SECTOREN

Uitzendsector

- De sector heeft te maken met een sterke daling van het aantal uitvragen.
- Arbeidsmigranten gaan terug naar het land van herkomst of worden als eerste afgeschaald.
- Uitzendonderneming hebben door de WAB veel kandidaten een vaste-uren omvang verstrekt waardoor volledige instroom in WW niet gaat.
- Veel vragen over vormen van werktijdverkorting.
- Uitzenders krijgen grote groepen terug van bedrijven zoals KLM, DAF, VDL, Scania en toeleveranciers.
- Uitzendkrachten krijgen te maken met daling inkomen (wat zijn de gevolgen voor WW?)
- Sterke stijging in vraag naar uitzendkrachten in logistiek, bezorging, pakketservice en online.

INZICHTEN IN ZELFSTANDIGEN (ZZP)

DEFINITIE ZZP'ERS

Er zijn verschillende definities en bronnen om het aantal ZZP'ers te duiden. De zzp'er, voluit de zelfstandige zonder personeel, is volgens de CBS-definitie:

Een persoon die arbeid verricht voor eigen rekening of risico

- in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer), of
- als directeur-grotaandeelhouder (dga), of
- als overige zelfstandige (bijvoorbeeld in een zelfstandig uitgeoefend beroep), én
- die daarbij geen personeel in dienst heeft.

De zzp'er maakt onderdeel uit van de zelfstandigen. De overgrote meerderheid van de zelfstandigen zijn zzp'ers. Tot het totaal van zelfstandigen worden naast de zzp'er ook de zelfstandige met personeel (zmp'er) en het meewerkend gezinslid gerekend.

Op basis van de EBB wordt op kwartaal- en jaarbasis gepubliceerd. De EBB-gegevens zijn het meest actueel. Deze zijn gebaseerd op enquêtegegevens en komen standaard zes weken na afloop van een kwartaal beschikbaar.

De IIV-gegevens zijn gebaseerd op integrale aangiftegegevens van de Belastingdienst. Zelfstandigen mogen uitstel aanvragen voor deze aangifte en betaling van de belastingaanslag. Deze gegevens komen daarom met vertraging beschikbaar. Definitieve gegevens zijn nu beschikbaar tot en met 2015. De overige bronnen bevatten gegevens over deelpopulaties van de zzp'ers.

CBS-statistieken over zelfstandigen

AANTAL ZZP'ERS

Voor de uitwerking van het aantal zelfstandigen of ZZP'ers zijn vier relevante bronnen beschikbaar.

- EVR 2020. Brondata KvK, UWV en bewerking door Randstad 2019.
- Waarstaatjegemeente.nl. Bron: Interactief dashboard van de VNG en de bron is CBS 2018.
- Onderzoek 010. Bron: interactief dashboard van de gemeente Rotterdam en brondata is CBS 2018.
- RijnmondInzicht.nl. Bron: interactief dashboard van samenwerkende partners in de regio Rijnmond. Brondata CBS, EBB 2018.

Bron 2018	Arbeidsmarktregio Rijnmond	Rotterdam
EVR	139.000	86 ZZP per 1000 inwoners 54.883
Waarstaatjegemeente		31.300
Onderzoek 010		9,6% beroepsbevolking 61.265
RijnmondInzicht.nl	67.200	

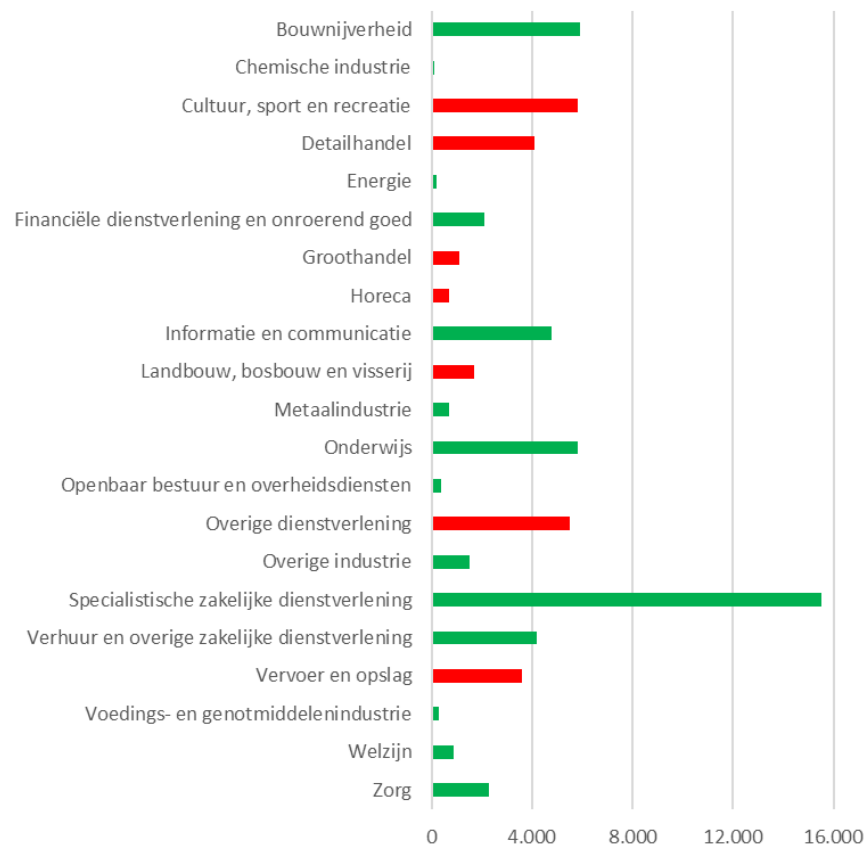
AANTAL ZZP'ERS IN RIJNMOND

In RijnmondInZicht.nl zijn verschillende datasets beschikbaar over de werkgelegenheid. Het aantal ZZP'ers wordt hierin weergegeven op basis van de CBS data en EBB enquête.

De aantallen ZZP'ers in grafiek zijn hiernaast weergegeven. De sectoren in het rood hebben te maken met de grootste impact.

Sector	Aantal
Cultuur, sport en recreatie	5.800
Detailhandel	4.100
Horeca	700
Financiële dienstverlening en onroerend goed	2.100
Groothandel	1.100
Landbouw, bosbouw en visserij	1.700
Overige dienstverlening	5.500
Overige industrie	1.500
Vervoer en opslag	3.600
Welzijn	900
Informatie en communicatie	4.800
Voedings- en genotmiddelenindustrie	300
Zorg	2.300

Aantal ZZP'ers naar sector in Rijnmond (2018)

GROEI AANTAL ZZP'ERS IN ROTTERDAM

De afgelopen jaren is het aantal ZZP'ers sterk gegroeid. Volgens de EVR 2020 is het aantal in Rotterdam sterker gegroeid dan het landelijk gemiddelde. Het aantal banen voor ZZP'ers groeide sinds 2015 sterk (+15.952)

In de eerste drie kwartalen van 2019 zijn er 8.072 ZZP'ers (+14%) in Rotterdam bijgekomen. De grootste sectoren zijn zakelijke diensten (+10%), detailhandel (+54%), bouw (+17%), gezondheidszorg (+14%), detailhandel (+54%) en horeca (+33%).

ZZP'ers worden steeds jonger en het aantal met een migratieachtergrond wordt groter.

KVK-sector	Groei %	
Bouw	17%	
Cultuur, sport en recreatie	7%	
Detailhandel	54%	
Energie, water en milieu	-10%	
Financiële instellingen	-6%	
Gezondheid	14%	
Groothandel	-8%	
Horeca	33%	
ICT en media	9%	
Industrie	17%	
Land- en tuinbouw	15%	
Logistiek	-13%	
Overig	13%	
Persoonlijke dienstverlening	7%	
Zakelijke diensten	10%	
Eindtotaal	14%	

SPECIFIEKE SECTOREN

Op verzoek van Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) is er extra data verzameld voor de sectoren:

- Kermis
- Ambulante handel

De data is niet specifiek beschikbaar over het aantal ZZP'ers in deze sub-sectoren. Om enigszins invulling te geven aan deze vraag is het aantal bedrijven en werknemers inzichtelijk gemaakt. Kenmerken van deze sectoren is dat het veelal gaat om kleine ondernemers die onder de categorie zelfstandigen vallen.

Rijnmond (incl. Rotterdam)	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Pret- en themaparken; kermisattracties	36	216	2
Markthandel in non-food artikelen (geen textiel, kleding en schoenen)	280	430	-
Markthandel in textiel, kleding en schoenen	128	187	-
Markthandel in voedings- en genotmiddelen	231	490	14

Rotterdam	Aantal bedrijven	Aantal werkzame personen	Uitzendkrachten
Pret- en themaparken; kermisattracties	22	152	-
Markthandel in non-food artikelen (geen textiel, kleding en schoenen)	153	214	-
Markthandel in textiel, kleding en schoenen	88	125	-
Markthandel in voedings- en genotmiddelen	135	247	14

SAMENVATTING

SAMENVATTING EN FOCUS OP SECTOREN

De impact op de verschillende sectoren is wisselend. In onderstaande tabel zijn de verschillende sectoren weergegeven. Er zijn drie tabellen toegevoegd:

- Geringe impact door coronavirus
- Bestaande maatregelen volstaan
- Aanvullende maatregelen nodig door gemeente Rotterdam

Geen aanvullende inzet

Extra inzet

Focus voor extra ondersteuning	Geringe impact door coronavirus	Bestaande maatregelen volstaan	Aanvullende maatregelen door gemeente Rotterdam
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening			
Bouwnijverheid			
Cultuur, sport en recreatie			
Financiële instellingen			
Gezondheids- en welzijnszorg			
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's			
Industrie			
Informatie en communicatie			
Landbouw, bosbouw en visserij (export gerelateerd)			
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking			
Onderwijs			
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen			
Overige dienstverlening			
Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht			
Verhuur van en handel in onroerend goed			
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening			
Vervoer en opslag			
Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering			
Winning van delfstoffen			

Op basis van de bestaande landelijke en lokale maatregelen is het verstandig focus aan te brengen voor sectoren waar de impact groot is. De aanvullende dienstverlening kan zich richten op:

- Mobiliteitscentrum
- Routeringshulp
- Hallo Werk
- CV building en persoonlijke opleiding en coaching

In de volgende slides wordt dit uitgewerkt.

Focus voor extra ondersteuning	Mobiliteitscentrum	Routeringshulp	Hallo Werk	CV building, opleiding, coaching
Cultuur, sport en recreatie	Ja	Ja	Ja	Ja
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	Ja	Ja	Ja	Ja
Financiële instellingen		Uitstroom naar andere sectoren	Ja	
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	Detailhandel	(inzet in de sector)		Mensen uit detailhandel
Industrie	Via uitzendpartners			
Landbouw, bosbouw en visserij (export gerelateerd)	Inzet naar andere	Export segmenten	Ja	
Overige dienstverlening				
Vervoer en opslag	Groei in bezorging en binnenlandstransport	Instroom vanuit andere sectoren	Ja	
Gezondheids- en welzijnszorg		Instroom vanuit andere sectoren	Ja	
Informatie en communicatie		Instroom vanuit andere sectoren	Ja	

UITWERKING OPLOSSINGEN

Mobiliteitscentrum

-

**MAATREGELEN
VOOR
BANEN EN ECONOMIE**

INSTELLEN TIJDELIJKE REGELING TEGEMOETKOMING LOONKOSTEN

Instellen tijdelijke regeling tegemoetkoming loonkosten (ministerie van SZW)

Een ondernemer die omzetverlies verwacht (minimaal 20%) kan bij het UWV voor een periode van drie maanden een tegemoetkoming in de loonkosten aanvragen (maximaal 90% van de loonsom, afhankelijk van het omzetverlies). UWV zal een voorschot verstrekken van 80% van de gevraagde tegemoetkoming. Hierdoor kunnen bedrijven hun personeel blijven doorbetalen. Voorwaarde is dat er geen personeel ontslagen mag worden om bedrijfseconomische redenen in de subsidieperiode. Deze Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW) wordt zo spoedig mogelijk opengesteld en is de vervanger van de huidige regeling werktijdverkortung. Hiervoor kunnen bij SZW per direct geen nieuwe aanvragen meer voor worden ingediend. Aanvragen die al zijn gedaan, maar nog niet afgehandeld, zullen worden afgehandeld in de nieuwe regeling. Ondernemers kunnen de tegemoetkoming aanvragen voor een omzetsdaling vanaf 1 maart.

EXTRA ONDERSTEUNING ZELFSTANDIG ONDERNEMERS

Extra ondersteuning zelfstandig ondernemers (ministerie van SZW en gemeenten)

Het kabinet stelt een tijdelijke, versoepelde regeling in om zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers, te ondersteunen zodat zij hun bedrijf kunnen voortzetten. De regeling wordt uitgevoerd door gemeenten. Zelfstandigen kunnen voor een periode van drie maanden, via een versnelde procedure, aanvullende inkomensondersteuning krijgen voor levensonderhoud. Deze vult het inkomen aan tot het sociaal minimum en hoeft niet worden terugbetaald. Er is in deze tijdelijke bijstandsregeling voor zelfstandig ondernemers geen sprake van een vermogens- of partnertoets. Ondersteuning volgens deze tijdelijke regeling is ook mogelijk in de vorm van een lening voor bedrijfskapitaal, tegen een verlaagd rentepercentage.

VERSOEPELING UITSTEL VAN BETALING BELASTING EN VERLAGING BOETES

Versoepeling uitstel van betaling belasting en verlaging boetes (Belastingdienst)

Getroffen ondernemers kunnen eenvoudiger uitstel van belasting aanvragen. De Belastingdienst stopt de invorderingen dan direct. Dit geldt voor de inkomsten-, vennootschaps-, loon- en omzetbelastingen (btw). Eventuele verzuimboetes voor het niet op tijd betalen, hoeven niet te worden betaald. Het is bovendien niet nodig meteen bewijsmateriaal mee te sturen. Daar krijgt de ondernemer langer de tijd voor. De invorderingsrente die normaal gesproken ingaat na het verstrijken van de betalingstermijn wordt tijdelijk verlaagd van 4% naar bijna 0%. Dit geldt voor alle belastingschulden. Ook het tarief van de belastingrente gaat tijdelijk naar bijna 0%. Deze verlaging zal gelden voor alle belastingen waarvoor belastingrente geldt. Het kabinet zal de belastingrente zo snel mogelijk aanpassen.

VERRUIMING REGELING GARANTIE ONDERNEMERSFINANCIERING

Versoepeling uitstel van betaling belasting en verlaging boetes (Belastingdienst)

Ondernemingen die problemen ondervinden bij het verkrijgen van bankleningen en bankgaranties kunnen gebruik maken van de Garantie Ondernemersfinanciering-regeling (GO). Het kabinet stelt voor het garantieplafond van de GO te verhogen van 400 miljoen naar 1,5 miljard euro. Met de GO helpt EZK zowel het MKB als grote ondernemingen door middel van een 50% garantie op bankleningen en bankgaranties, (minimaal 1,5 miljoen – maximaal 50 miljoen euro per onderneming). Het maximum per onderneming wordt tijdelijk verruimd naar 150 miljoen euro. Het Kabinet committeert zich om alle garantieruimte te verstrekken die nodig is.

RENTEKORTING KLEINE ONDERNEMERS OP MICROKREDIETEN QREDITS

Rentekorting kleine ondernemers op microkredieten Qredits (ministerie van EZK)

Microkredietenverstrekker Qredits financiert en coacht een grote groep kleine en startende ondernemers, die via de bank vaak moeilijk aan financiering komen. Te denken valt aan ondernemers in de horeca, detailhandel, persoonlijke verzorging, de bouw en zakelijke dienstverlening. Qredits stelt een tijdelijke crisismaatregel open: voor kleine ondernemers die geraakt worden door de coronaproblematiek wordt uitstel van aflossing aangeboden voor de duur van zes maanden en de rente gedurende deze periode automatisch verlaagd naar 2%. Het kabinet ondersteunt Qredits voor deze maatregel met maximaal 6 miljoen euro.

TIJDELIJK BORGSTELLING VOOR LAND- EN TUINBOUWBEDRIJVEN

Tijdelijk borgstelling voor land- en tuinbouwbedrijven (ministerie van LNV)

Voor de land- en tuinbouwbedrijven komt er een tijdelijke borgstelling voor werkkapitaal onder de regeling Borgstelling MKB-Landbouwkredieten (BL). Daarmee staat het kabinet borg voor de kredieten van agrarisch ondernemers. Het kabinet streeft ernaar om deze tijdelijke verruiming van de BL spoedig open te kunnen stellen.

COMPENSATIEREGELING GETROFFEN SECTOREN

Compensatieregeling getroffen sectoren (ministerie van EZK)

De gezondheidsmaatregelen van het kabinet hebben enorme consequenties voor de inkomsten in een aantal sectoren in het bijzonder. Zoals bijvoorbeeld de (verplichte) sluiting van eet- en drinkgelegenheden en annuleringen in de reisbranche. Deze inkomsten kunnen bovendien moeilijk worden ingehaald wanneer het coronavirus achter de rug is. Het kabinet komt daarom met een compensatieregeling met passende maatregelen voor bedrijven in de genoemde sectoren. Deze wordt nu uitgewerkt en met spoed voorgelegd aan de Europese Commissie voor de beoordeling op (geoorloofde) staatssteun.

WAAR KUNNEN ONDERNEMERS TERECHT?

Waar kunnen ondernemers terecht?

- Banken kunnen aanmeldingen voor de verruimde kredietregelingen (BMKB en GO) bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland doen <https://www.rvo.nl/>, de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- Ondernemers melden zich hiervoor bij hun kredietverstrekker.
- Voor de belastingmaatregelen kunnen ondernemers terecht bij de Belastingdienst Zakelijk via www.belastingdienst.nl/coronavirus
- De regelingen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden zo spoedig mogelijk opgesteld.